اردو یونیورسٹی

آج اس حقیقت سے کسی کو انکار نہیں ہے کہ اردو جیسی زبان کو جس کے بولنے اور سمجھنے والوں کی تعداد بے شمار ہو اور جس کا ادب عالمی ادب سے آنکھیں چار کرنے کی صلاحیت رکھتا ہو اور جس کی شیرینی و لطافت کے سبھی معترف ہوں اس کے زندہ رہنے پھلنے پھولنے اور اس کے جائز حقوق دلانے میں کوئی طاقت اس کو روک نہیں سکتی۔ بالخصوص ایسی حالت میں جبکہ روز افزوں مشاعروں، قوالیوں، فلمی گیتوں، ٹی۔وی پر آنے والی سیریلوں کے توسط سے اب یہ زبان ساری دنیا میں خوب خوب سنائی اور سمجھی جاتی ہے۔

یہ ہندوستانی زبان جو اب سے عام طور پر صرف اردو سمجھی جاتی ہے، اس زبان کی عظمت و افادیت میں اور اضافہ ہو جاتا ہے جبکہ ہمیں اس حیرت انگیز خبر کی آگہی ہو جاتی ہے کہ یونیسکو کے تازہ ترین سروے کے مطابق بولنے والوں کی تعداد کے اعتبار سے دنیا کی دوسری سب سے بڑی زبان چینی کے بعد اردو ہے"

ہندوستان کی جنگ آزادی میں اردو زبان نے جو قابل قدر حصہ ادا کیا ہے۔ وہ کبھی بھلایا نہیں جا سکتا۔ اس کا جنم لشکر میں ہوا، دہلی کی گلیوں میں اس کا لڑکپن گزرا، لکھنو میں جوان ہوئی تو سرزمین دکن نے اسے دلہن بنایا لیکن آزادی کے بعد وہ ایسے طوفان میں گھر گئی کہ ایک ووٹ سے قومی زبان کا مقام حاصل کرنے سے محروم رہ گئی ان تمام ناموافق حالات کے باوجود ہمیں یہ اعلان کرتے ہوئے فخر ہے کہ انجمن ترقی اردو اور کل ہند اردو تعلیمی کمیٹی نے اردو زبان کی بقا اور اس کی ترویج و ترقی کے لیے اپنی جد و جہد جاری رکھی اور اس کو یہ اعزاز حاصل ہو گیا کہ مرکزی حکومت نے مولانا آزاد

ഉർദു സർവ്വകലാശാല

ഉർദു ഒരു ജീവൽ ഭാഷയാണ് വളരെ കൂടുതൽ ആളുകൾ ഈ ഭാഷ സംസാരിക്കുകയും ആസ്വദിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ലോകസാഹിത്യത്തോട് കിടപിടിക്കുന്ന ഒരു വലിയ സാഹിത്യ സമ്പത്ത് ഉർദു ഭാഷയ്ക്കുണ്ട്. മറ്റൊരു ഭാഷക്കുമില്ലാത്ത മാധുര്യവും സൗന്ദര്യവും ഈ ഭാഷയ്ക്കുള്ളതിനാൽ, ഇതിനെ പരിപോഷിപ്പിക്കാനും, അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്താനും, ഉർദുവിന് അർഹമായ സ്ഥാനം നേടിക്കൊടുക്കാനും ഉള്ള പരിശ്രമങ്ങളുടെ പരിസമാപ്തിയാണ് ഉർദു സർവ്വ കലാശാലയുടെ രൂപീകരണം.

ഖവ്വാലി, മുഖാ അറ, സിനിമാഗാനങ്ങൾ സീരിയലുകൾ' തുടങ്ങിയ ഉർദു പരിപാടികൾ, ഉർദുവുമായി അധികം ബന്ധമില്ലാത്ത ഈ കേരളത്തിൽ പോലും വളരെ ജനപ്രീതി നേടിവരികയാണ്. അഞ്ചുമൻ തർഖി ഉർദു എന്ന സംഘടനയുടെയും അഖിലേന്ത്യാ ഉർദു വിദ്യാഭ്യാസ കമ്മിറ്റിയുടെയും പരിശ്രമ ഫലമായി, ഗുജ്റാൽ കമ്മിറ്റിയുടെ നിർദ്ദേശ പ്രകാരം, ഒരു സെട്രൽ ഉർദു സർവ്വകലാശാല ഹൈദരാബിൽ, മൗലാനാ അബുൽകലാം ആസാദിന്റെ നാമധേയത്തിൽ, സ്ഥാപിതമായിരിക്കുകയാണ്. രണ്ടാമതൊരു ഉർദു സർവ്വകലാശാല ഉത്തരേന്ത്യയിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും ഗുജറാൽ കമ്മിറ്റി ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

UNESCO ഇയ്യിടെ നടത്തിയ ഒരു സർവ്വേയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, ലോകത്ത്, മാതൃഭാഷയ്ക്ക് പുറമേ ജനങ്ങൾ സംസാരിക്കുന്ന രണ്ടാം ഭാഷകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ, ചൈനീസ് ഭാഷ കഴിഞ്ഞാൽ രണ്ടാംസ്ഥാനം

قومی اردو یونیورسٹی کے قیام کے لئے قانون سازی کی۔

ہمارا ملک ۱۹۴۷ء کو غلامی کی زنجیروں سے آزاد ہوا اور یہ سال ہماری آزادی کا گولڈن جوبلی سال ہے۔ اب جبکہ سارے ہندوستان میں گولڈن جوبلی کے تقاریب منائی جارہی ہیں، اس سنہرے موقع پر ہمیں ناز ہے کہ جنگ آزادی کے مایۂ ناز رہنما، بے مثل محبِ وطن، نامور ماہر تعلیم، اردو کے عظیم انشاپرداز مولانا ابوالکلام آزاد کی لاجواب قومی خدمات کو خراج عقیدت کے طور پر مرکزی حکومت نے جرأت مندانہ فیصلہ کرتے ہوئے شہر اردو حیدرآباد میں قومی اردو یونیورسٹی کے قیام کی منظوری دی۔

یہ ایک عجیب حسنِ اتفاق ہے کہ گجرال کمیٹی نے جہاں اردو زبان کے استحکام کے لئے کئی تجاویز مرکزی حکومت کو دیں وہیں شمالی ہند میں اور جنوبی ہند میں ایک اردو یونیورسٹی کے قیام کی سفارش بھی کی جو خوش قسمتی سے آندھرا پردیش کے گورنر کے مبارک ہاتھوں سے بتاریخ ۱۲۔ جولائی ۱۹۹۷ء کو حیدرآباد میں اردو یونیورسٹی کا افتتاح عمل میں آیا۔

آج کے اس خوشگوار حالات میں ہمیں توقع ہے کہ آزادیٔ ہند کے بعد کروڑوں اردو دان عوام کے لیے اردو جو مظلوم زبان بن چکی تھی اس پر انصاف کی جائیگی اور اس کا جائز حقوق اس طرح ملتا جائیگا کہ آئندہ چل کر یہ زبان اتنی پروان چڑھیگی اور اس کی شہرت ہندوستان کی حدود سے نکل کر ساری دنیا میں اس طرح اپنا نام روشن کرے گی جس طرح کہ تاج محل کا حسن، لال قلعہ کی عظمت، قطب مینار کی بلندی اور چار مینار کی گنگا جمنی تہذیب اپنی مثال آپ ہے بقول مورخ

یہ زبان کے ساتھ ہے تہذیب بھی   قابلِ قدر ناز ہے اردو زبان

ഉർദുവിനാണ്. ഇത് ഈ ഭാഷയുടെ പ്രാധാന്യമാണ് കാണിക്കുന്നത്.

ഇന്ത്യൻ സ്വാതന്ത്ര്യ സമരത്തിൽ ഉർദുവിന്റെ പങ്ക് നിസ്തുലമാണ്. ഷാജഹാൻ ചക്രവർത്തിയുടെ കാലത്ത് പട്ടാള ക്യാമ്പുകളിലാണ് ഉർദു ഭാഷയുടെ ജനനം. ദില്ലിയിൽ പിച്ചവെക്കുകയും, ലഖ്നൗവിൽ യൗവനയുക്തമാവുകയും ചെയ്ത ഭാഷയെ, ഡക്കാൻ മണവാട്ടിയായി സ്വീകരിച്ചു. പക്ഷേ, സ്വാതന്ത്ര്യ ലബ്ധിക്ക് ശേഷമുണ്ടായ കൊടുങ്കാറ്റിൽ, ഒരൊറ്റ വോട്ടിൻെറ വ്യത്യാസത്തിൽ ഉർദുവിന് ദേശീയ ഭാഷയുടെ പദവി ലഭിക്കാതെപോയി. അതിന് ശേഷം നിരന്തരമായ അവഗണനയാണ് ഈ ഭാഷ നേരിടേണ്ടി വന്നത്. എന്നിട്ടും, നശിച്ചുപോവാതെ ജനമനസ്സുകളിൽ മാധുര്യമേറിയ ഈ ഭാഷ ജീവിച്ചു.

1947 ആഗസ്തിൽ ബ്രിട്ടീഷ്കാരുടെ അടിച്ചങ്ങലയിൽ നിന്നു ഇന്ത്യ മോചിതയായി. ഈ വർഷം നമ്മുടെ സ്വാതന്ത്ര്യ ലബ്ധിയുടെ സുവർണ്ണ ജൂബിലി വർഷമാണ്. ഈ ചരിത്ര മുഹൂർത്തത്തിൽ, ഉർദുവിൽ മഹാനായ എഴുത്തുകാരനും, രാജ്യസ്നേഹിയും, പ്രമുഖപണ്ഡിതനും, ജനനേതാവുമായ മൗലാനാ അബുൽ കലാം ആസാദിന്റെ മഹത്തായ നാമധേയം ഉർദുസർവ്വകലാശാലയ്ക്ക് നെല്കിയത് ഏറ്റവും സമുചിതമായി.

ഇനിയെങ്കിലും, ഉർദുവിന് അർഹിക്കുന്ന പരിഗണയും പ്രാധാന്യവും ലഭിക്കുമെന്ന പ്രത്യാശയിലാണ് ഉർദുസ്നേഹികളായ ജനകോടികൾ.

SAFIABEE
Head of Dept. Urdu

رحم دلی کا حسین انجام

بشیر سیٹھ ریاستِ کیرلہ کا ایک مشہور سوداگر تھا۔ کالی مرچ جس کو کالی کٹ کی رانی سمجھی جاتی ہے، بشیر سیٹھ کا اصل کاروبار اسی میں تھا۔ دوسری عالمی جنگ میں بشیر سیٹھ نے کالی مرچ کی بیوپاری کرکے خوب ملکیت کمائی تھی اس کے کئی عمارتیں اور مکانات تھے۔ چنانچہ اس کی دولت کی شہرت کافی دور دور تک پہنچی ہوئی تھی۔

بشیر سیٹھ کی شادی بڑی دھوم دھام سے شہر کے رئیس کی اکلوتی بیٹی 'نور رملہ' سے ہوئی۔ وہ ایک نیک خاتون تھی۔ اس کے اخلاق و عادات بھی اچھے تھے۔ دو سال کے بعد ان کے ہاں ایک خوبصورت بچی پیدا ہوئی جس کا نام بھی والدین نے اس کی خوبصورتی کی وجہ سے 'حسینہ' ہی رکھا۔

حسینہ کے رہنے سہنے کا انتظام بشیر سیٹھ نے بہت خوبی کے ساتھ اپنے مکان میں کیا تھا۔ کھیلنے کے لیے طرح طرح کے کھلونے' دل بہلانے کے لیے خوشنما رنگ برنگ پھول سے سجے ہوئے چمن و باغات' بچی کی دلچسپی کی خاطر چڑیوں اور پرندوں سے کھیلنے کے لیے چڑیا گھر وغیرہ بنا رکھے تھے۔ چمن کے پھولوں اور پروانوں کے ساتھ حسینہ کو ناچنے اور کھیلنے میں کافی دلچسپی تھی۔ روز بروز اس کا ذوق اس طرح بڑھتا گیا کہ کھانے پینے کی یاد بھی اسے نہیں رہی۔

بشیر سیٹھ صبح شام اپنے کاروبار میں مصروف تھا۔ رات کے وقت وہ گھر میں بہت دیر کے بعد آتا تھا۔ ایک دن جبکہ بارش میں نور رملہ اور حسینہ اپنے آرائشی مکان میں بشیر سیٹھ کی انتظاری میں بیٹھے ہوئے تھے اور رات بہت دیر ہو

കരുണയുടെ പരിണിത ഫലം

കേരളത്തിലെ പേർകേട്ട ഒരു കച്ചവടക്കാരനാണ് ബഷീർ സേഠ് – കോഴിക്കോട് റാണിയായ കാലിമർജാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കച്ചവടകേന്ദ്രം. തന്റെ സമ്പത്ത് സേഠിന്റെ പ്രശസ്തി കേരളത്തില ങ്ങോളമിങ്ങോളം എത്തിച്ചു കൂടെ കൂടെ കൂടെ ജനം ബഷീർ സേഠിന്റെ തറവാടിനെ തന്നെ വളരെ ആദരപൂർവ്വം കണ്ടു തുടങ്ങി.

ബഷീർ സേഠ് തന്റെ മധുവിധു പങ്കിട്ടടുത്ത് പട്ടണത്തിലെ ഉന്നതകുലജാതയായ നൂർ റംലയുമായാണ്. ആ ദാമ്പത്യവല്ലരി പൂവോലെ മൃദുലവും സുഗന്ധപൂർണ്ണവുമായിരുന്നു. അവർക്ക് വിരിഞ്ഞ മുത്താണ് ഹസീന. പേര്‌പോലെ തന്നെ മണ്ണിന്റെയും വിണ്ണിന്റെയും സാരസൗന്ദര്യവും തന്നിലൊതുക്കിയ പെൺകുട്ടി. സ്വഭാവവും പെരുമാറ്റവും കൊണ്ട് അവളെല്ലാവരുടെയും മനം കവർന്നു.

ബഷീർ സേഠ് തനിക്കും, കുടുംബത്തിനും വേണ്ടി ഒരു മണിമാളിക നിർമ്മിച്ചു 'ചാന്ദ്നി ചാന്ദ്നി'യിലെ ആ വിശാലമായ പൂന്തോട്ടം ഹസീനയുടെ സ്വന്തമായിരുന്നു. അതിലെ പക്ഷി സങ്കേതവും. കുളവും അവൾക്ക് കളിയരങ്ങായിരുന്നു. പകൽ മുഴുവനും വിരിഞ്ഞിരിക്കുന്ന പുഷ്പങ്ങളോടും പാടുന്ന പക്ഷികളോടും സല്ലപിച്ച് അവൾ വാടിത്തളർന്നു. അല്ലെങ്കിലും അന്നപാനീയങ്ങളെല്ലാം അവൾക്ക് വേണ്ടാത്തതങ്ങളായിരുന്നുവല്ലോ, ആ സ്നേഹ കൂട്ടുകാരുണ്ടായിരുന്നപ്പോൾ.

രാവിലെ മുതൽ അന്തിമയങ്ങും വരെ തന്റെ ജ്ഞടപാടുകളുമായി തിരക്കിലായിരിക്കും. ബഷീർ. കച്ചവടത്തിന്റെ നൂലാമാകൾ അദ്ദേഹത്തെ പകൽസമയം മുഴുവനും വീട്ടിൽ നിന്നകറ്റി. വൈകിട്ട് വാടിത്തളർന്നെത്തുന്ന ഭർത്താവിനെ സ്വീകരിക്കാൻ വേണ്ടി ആകാംക്ഷാപൂർവ്വം കാത്തിരിക്കുയാണ് നൂർ റംല. റംലയുടെ കൈയിൽ തൂങ്ങി പിതാവിന്റെ പക്കൽ നിന്ന് മിഠായിപ്പൊതി വാങ്ങാൻ തിടുക്കപ്പെട്ടു കാത്തിരിക്കുകയാണ് ഹസീന.

പുറത്ത് ശക്തമായ മഴ പെയ്യുകയാണ്. വൈദ്യുതി അണഞ്ഞ് പോയി. നിർത്താതെ പെയ്ത് വീണ മഴത്തുള്ളികൾ ആ കുടുംബത്തിന്റെ കാതുകളിൽ വെടിപ്പടക്കം തീർത്തു തന്റെ പ്രിയതമനെയും, പിതാവിനെയും കാത്ത് റംലയും, ഹസീനയും ഇരിപ്പായി....

ടും... ടും... വാതിൽ ആരോ മുട്ടി. പുറത്ത് കാൽ പെരുമാറ്റം... റംല ആകാംക്ഷയോടെ വാതിൽ തുറന്ന് നോക്കി. എവിടെ സേഠിനെ കാണുന്നില്ലല്ലോ?!

چکی تھی جبکہ باہر سے زوردار ہوا چل رہی تھی' بادل گرج رہے تھے' بجلی چمک رہی تھی
دل گھبرا رہا تھا تو اس وقت اچانک گھر کے دروازے پر کسی کی دستک کی آواز سنائی دی۔
نور رملہ ڈرتی ہوئی جب دروازہ کھولی تو کیا دیکھتی ہے کہ ایک آدمی
اپنی بیٹی کی ہم عمر بچہ کو ہاتھ میں لئے سر سے پاؤں تک بھیگے' ننگے سر و پیر ہانپتا کانپتا ہوا
لڑکھڑاتی ہوئی آواز میں نہایت ادب کے ساتھ یہ عرض کر رہا ہے کہ :
"میں بہت غریب ہوں' مجھ پر رحم کرو' آندھی طوفان میں میرا گھر اجڑ گیا"۔
اتنے میں بشیر سیٹھ بھی وہاں آ پہنچتا ہے۔ بے وقت اس کے گھر کے سامنے
آدمی و بچہ کو دیکھ کر بشیر سیٹھ بہت غصہ میں آجاتا ہے اور اس سے پوچھتا ہے کہ
تم کون ہو ؟ اور کیا چاہتے ہو ؟
"کھانے کے لیے ایک روٹی اور سونے کے لیے کچھ مٹی"
بشیر سیٹھ سخت لہجہ میں کچھ جواب دینے والا ہی تھا کہ اندر سے حسینہ
بھاگ کر باپ کے قریب آجاتی ہے اور اسے لپٹ کر اس کے گلے مل جاتی ہے اور محبت
بھری نرم و ملائم آواز سے باہر کھڑے ہوئے آدمی اور بچے کے بارے میں تمام پوچھ
تاچھ شروع کرتی ہے۔ حسینہ اپنے ساتھ کھیلنے کے لائق ساتھی کو دیکھ کر دل ہی دل
میں بہت خوش ہو جاتی ہے اور باپ سے ان دونوں کو گھر کے اندر بسانے کی درخواست کرتی ہے
آدمی نے اس کا نام راجو اور اپنے بیٹے کا نام 'انیش' بتایا۔ چمن میں
کھیلنے کے لیے حسینہ کو اس کے عمر کا ایک ساتھی ملا تو وہ بے حد خوش ہو گئی اور راجو
کے ساتھ چڑیوں اور پروانوں سے کھیل کر اپنا سارا وقت ہنسی خوشی گزارنے لگی۔
نور رملہ بچی کی اس طرح کی تبدیلی دیکھ کر دل ہی دل میں اتنی خوشی ہوئی اور انیش
کو اتنا چاہنے لگی کہ اس میں اور حسینہ میں کوئی فرق نہیں رہا۔
کچھ سال کے بعد شہر میں ہندو مسلم لڑائی ہوئی۔ شہر کے بڑے بڑے
دوکانوں کو لوٹا گیا۔ دوکانوں پر کام کرنے والے نوکروں پر بھی حملہ ہوئے کئی لوگ بے دردی

അരണ്ട വെളിച്ചത്തിൽ അവൾ ഒരു രൂപം കണ്ടു. കുറെ കൂടി അടുത്തേക്ക് വന്നപ്പോൾ റംല അയാളെ കൃത്യമായി കണ്ടു. കീറിപ്പറഞ്ഞ വേഷവുമുടുത്ത് മഴനനഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന ആ മധ്യവയസ്കന്റെ കൂടെ ഒരു കൊച്ചുകുട്ടിയുമുണ്ടായിരുന്നു.

അവരുടെ അമ്പരപ്പ് വഴിമാറ്റിക്കൊണ്ട് അയാൾ പതിഞ്ഞ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

'ഉമ്മ. വലിയ വെള്ളപ്പൊക്കത്താൽ എന്റെ കുടുംബവും വീടും നശിച്ചു'

'ഇതാ ഞങ്ങളിൽ ബാക്കിയുള്ളത് ഇനി ഈ രണ്ടു പേര് മാത്രമാണ്'.

ഈ സംഭാഷണം കേട്ട് കൊണ്ടാണ് ബഷീർ കാറിൽ വന്നിറങ്ങുന്നത്. അവരെ കണ്ട് ദേഷ്യപ്പെട്ട ബഷീർ ചോദിച്ചു. 'ആരെടാ. നിനക്കിപ്പോൾ എന്ത് വേണം'?

അയാൾ പറഞ്ഞു 'കഴിക്കാൻ രണ്ട് റൊട്ടിയും ഉറങ്ങാൻ രണ്ടടി മണ്ണും'

പുറത്തെ ഈ സംസാരം കേട്ട്കൊണ്ട് ഹസീന ഇറങ്ങിവന്നു ആ മനുഷ്യന്റെ കയ്യിൽ തന്റെ സമപ്രായക്കാരനായ ഒരു കുട്ടിയെ കണ്ടപ്പോൾ അവൾക്ക് വലിയ സന്തോഷമായി. ഹസീന ഓടിച്ചെന്ന് കുട്ടിയുടെ കയ്യിൽ പിടിച്ചു. ഹസീനയുടെ താൽപര്യം കണ്ട് ബഷീറിനും റംലക്കും എതിര് പറയാൻ കഴിഞ്ഞില്ല അവർ ആ പരദേശിയെ വീട്ടിലെ വേലക്കാരനായി നിയമിച്ചു; അവർ പേര് വിളിച്ചു രാജു രാജു 'ചാന്ദ്നി'യിലെ എല്ലാറ്റിനോടും പെട്ടെന്നിണങ്ങി എല്ലാ ജോലികളും സ്വയം ഏറ്റെടുത്തു. യജമാനനെ സ്വന്തത്തിന് തുല്യം സ്നേഹിച്ചു.

ഹസീനക്ക് ഒത്ത് കളിക്കാൻ കിട്ടിയ പുതിയ കൂട്ടുകാരനെ തന്നേ ഇഷ്ടപ്പെട്ടു. അവൾ തന്നെ അവന് പേരിട്ടു അനീഷ്. ഹസീനയും, അനീഷും വേർ പിരിയാത്ത കുസൃതികളായി വളർന്നു. ആ കൊച്ചു കൂട്ടുകാരുടെ തമാശക്ക് മുന്നിൽ ചിരിച്ചു സമ്മതം മൂളാത്ത പൂക്കൾ പൂന്തോപ്പിലില്ലായിരുന്നു. ലൗ ബേർഡ്സിനൊപ്പം ലൗ എന്തെന്നറിയാതെ അവൾ ഒച്ച വെച്ചു കളിച്ചു.

ആയിടക്കാണ് നഗരത്തിൽ ഒരു സാമുദായിക കലാപം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുന്നത്. ഹിന്ദുക്കളും, മുസ്ലിംകളും പരസ്പരം വെട്ടിക്കൊലപ്പെടുത്തി. കണ്ണിൽ കാണുന്നതൊക്കെ നശിപ്പിച്ചു. ബഷീറിന്റെ കടകളും. വാഹനവും കത്തിച്ചാമ്പലായി - വീട് കൊള്ളയടിച്ചു. അങ്ങനെ അക്രമം ആ പ്രദേശത്താകെ സംഹാരതാണ്ഡവമാടി.

ബഷീർ സേഠിന്റെയും കുടുംബത്തിന്റെയും മുഖത്ത് സന്തോഷത്തിന്റെ ശോഭ അസ്തമിച്ചു. പകരം വിഷാദത്തിന്റെ കരിനിഴൽ പരന്നു മുഴുപ്പട്ടിണിയായി അവർ ദിവസങ്ങളെണ്ണി. അവസാനം എല്ലാം വിട്ട് ഓടിപ്പോകാൻ ആ കുടുംബം തീരുമാനിച്ചു. ബഷീർ വേലക്കാരൻ രാജുവിനെ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു 'എന്റെ നല്ലകാലം അസ്തമിച്ചെന്ന് തോന്നുന്നു അത്കൊണ്ട് ഇനി താൻ മറ്റ് വല്ല ജോലികളിലും ഏർപ്പെടണം'.

ആപൽക്കാലത്തും ഞാൻ മുതലാളിയോടൊപ്പം നിൽക്കാമെന്ന് രാജു പറഞ്ഞെങ്കിലും ബഷീർ അത് അംഗീകരിച്ചില്ല അങ്ങനെ അവർ യാത്ര പറഞ്ഞിറങ്ങി. ബഷീറും കുടുംബവും തെക്കോട്ടും രാജുവും അനീഷും വടക്കോട്ടും.

എങ്ങനെയാണ് ട്രെയിനിൽ കയറി കണ്ണൂരിലെത്തിയതെന്നറിയില്ല രാജു പലരുമായും ബന്ധപ്പെട്ടു അങ്ങനെ അദ്ദേഹം ഒരു ഷെയർ ബിസിനസ് ആരംഭിച്ചു. ബിസിനസ് അതിവേഗം വളർന്നു രണ്ട് വർഷ് കൊണ്ട് കുറെയധികം സമ്പാദിച്ചു രാജു നഗരമധ്യത്തിൽ പുതിയ വീടെടുത്തു. തന്റെ ഏക മകനും പരിചരിക്കാൻ കുറേ ഭൃത്യൻമാരും. പാവങ്ങളോടും, അനാഥകളോടും രാജുദയ കാണിച്ചു. ഭിക്ഷക്കാരെ വെറും കയ്യോടെ മടക്കി വിട്ടില്ല അനീ

سے مارے گئے۔ اسی دوران بشیر سیٹھ کی دوکان لوٹ لی گئی۔ اپنی کئی سال کی کمائی اس طرح پل بھر میں فنا ہوگئی۔ گھر نیلام ہوگیا۔ بشیر سیٹھ اور ان کے خاندان کو نوکری کی تلاش میں در بدر بھٹکنا پڑا۔

ادھر راجو نے جواہرات کی کاروبار کرکے خوب دولت کمائی بشیر سیٹھ کی طرح اس نے بھی اپنے اکلوتے بیٹے انیش کے لیے چمن و باغات اور چڑیوں اور پرندوں کے گھرانے وغیرہ بچہ کے لیے بنا رکھے۔ مگر افسوس کی بات یہ رہی کہ راجو کے ان آرائشی بنگلے میں انیش ہمیشہ خاموش رہا' اسے کسی چیز میں دل نہ لگا' وہ ہمیشہ غمگین اور متفکر رہا۔ ایک دن جب وہ آرام کرسی پر لیٹ کر خود بخود سو گیا تو خواب میں اسے اپنی حسینہ اس کے ساتھ چمن میں کھیلتی ہوئی نظر آئی۔ آنکھ کھلی تو پتہ چلا کہ وہ ایک صرف حسین خواب تھا۔ اس کی حقیقت سے کوئی واسطہ نہیں۔

انیش بہت بے قرار ہوگیا اس نے دل میں فیصلہ کیا کہ جب تک وہ اپنی حسینہ کو ڈھونڈ نہ نکالے آرام کی نیند نہ سوئیگا۔ وہ اسی سے ملنے کے لیے بہت بے قرار ہوگیا۔ چنانچہ اس نے اپنے باپ سے اپنا خواب سنایا اور یہ خواہش ظاہر کی کہ کسی قیمت پر بھی حسینہ اور اس کے خاندان کو ڈھونڈ نکال کر اپنے گھر بسایا جائے۔

اتفاق سے جب اس کی تلاش میں راجو اور انیش گھر سے نکلا تو اسی شہر کی ایک گلی میں بشیر سیٹھ اور اس کے خاندان کو پایا۔ بشیر سیٹھ نے راجو سے اپنے بیتے کی حالت بیان کی اور ان سے درخواست کی کہ وہ ضرور ان کے ساتھ اپنے گھر چلے۔

راجو کے گھر آتے ہی انیش اور حسینہ ایک دوسرے کے گلے ملے اور پہلے کی طرح ہنسی خوشی چمن و باغات میں کھیلنے کودنے لگے۔ ان دونوں کی محبت روز بروز اتنی بڑھ گئی کہ دونوں خاندان ایک دوسرے کو پل بھر کے لیے بھی جدا کرنا نہیں چاہتے تھے۔ چنانچہ ان دونوں خاندان والوں کی مرضی کے مطابق دونوں کی شادی ہوگئی اور خوشی خوشی زندگی گزارنے لگے۔

سچ ہے رحم دلی کا بدلہ بہت حسین اور میٹھا ہوتا ہے۔

ഷിന് പുതിയ വീട്ടിൽ എപ്പോഴും പഴയകൂട്ടുകാരി ഹസീനയെക്കുറിച്ചുള്ള ഓർമ്മകളായിരുന്നു രാജുവിനും തന്റെ പഴയ യജമാനന്റെ സ്ഥിതിയറിയാഞ്ഞ് വൈഷമ്യമായി.

അന്ന് അനീഷ് നേരത്തെ ഉറങ്ങാൻ പോയി. എല്ലാദിവസവും അച്ഛനെ കാത്തിരിക്കാറുള്ള അവൻ രാജു വന്നപ്പോഴേക്കും ഉറങ്ങിപ്പോയിരുന്നു.

പൂന്തോട്ടത്തിലേക്ക് ഹസീന തന്നെ വിളിക്കുകയാണ് അവളുടെ കയ്യിൽ തനിക്ക് വേണ്ടി പറിച്ച പൂക്കൾ.. കുളത്തിനരികെ താറാവുകൾ നീന്തിത്തുടിക്കുന്നത് നോക്കിയിരിക്കുകയാണ് തങ്ങളിരുവരും. രാജു ഞെട്ടിയുണർന്നു. അതേ സ്വപ്നം തന്നെ ആകാശത്ത് ഇതെല്ലാം കണ്ട് കണ്ട് ചിമ്മുന്ന നക്ഷത്രങ്ങളെ നോക്കി അവൻ അസ്വസ്ഥനായി. രാജു ഞെട്ടിയുണർന്നു. അതേ സ്വപ്നം തന്നെ ആകാശത്ത് ഇതെല്ലാം കണ്ട് കണ്ട് ചിമ്മുന്ന നക്ഷത്രങ്ങളെ നോക്കി അവൻ അസ്വസ്ഥനായികിടന്നു. ഹസീനയെ കുറിച്ചോർത്ത് അവന്റെ കണ്ണുകൾ നിറഞ്ഞു. കൂട് തെറ്റിപ്പോയ ആ കൂട്ടുകാരിക്ക് വേണ്ടി ഒഴുകിവീണ കണ്ണീർതുള്ളികൾ സ്വന്തം കവിൾ തന്നെ ഊറ്റിക്കുടിച്ചു. സൂര്യനുദിക്കുന്നത് വരെ പിന്നെ അവർ ഉറങ്ങിയതേ ഇല്ല.

കട്ടിലിൽ നിന്നെണീറ്റ് അച്ഛന്റെ മുറിയിലേക്ക് അനീഷ് കയറിച്ചെന്നു രാജു പട്ടണത്തിലേക്ക് പുറപ്പെടാനുള്ള തയ്യാറെടുപ്പിലായിരുന്നു. മകന്റെ പരാതിയും കേട്ട് അച്ഛനും അസ്വസ്ഥനായി. ഇന്ന് തന്നെ ഹസീനയും കുടുംബവും എവിടെയായിരുന്നാലും കണ്ടെത്തണമെന്ന് അവൻ ശഠിച്ചുറച്ചു. അനീഷിന്റെ നിർബന്ധപ്രകാരം അവർ ആ പ്രതാപമറ്റുപോയ കുടുംബത്തെ അന്വേഷിച്ചിറങ്ങി.

പട്ടണമായ പട്ടണങ്ങളിലും, ഗ്രാമഗ്രാമാന്തരങ്ങളിലും ആ കുടുംബത്തെ പറ്റിയുള്ള അന്വേഷണവുമായി അവർ ഓടി നടന്നു. അവസാനം മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ ഒരു കുഗ്രാമത്തിലാണ് ആ യാത്ര ചെന്നവസാനിച്ചത്. വലിച്ചുകെട്ടിയ ഒരു ചെറ്റക്കുടിലിൽ തിരിച്ചറിയാനാവാത്ത വിധം മാറിയ കോലങ്ങളുമായി ഒരു മൂന്നംഗ കുടുംബം. മെലിഞ്ഞൊട്ടിയെങ്കിലും മുഖത്ത് പഴയ പുഞ്ചിരി മാഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഹസീനയെ കണ്ടപ്പോൾ അനീഷിന് സന്തോഷമായി. അവർ അഭിവാദ്യം ചെയ്ത് കെട്ടിപ്പിടിച്ചു. റംലക്കാകട്ടെ ഇതെല്ലാം കണ്ട് സങ്കടം ഏങ്ങലടിയായി ഉയർന്ന് വന്നു.

ബഷീർ സേഠ് തണ്ട് കൊല്ലത്തെ കഥകളെല്ലാം തുറന്ന് പറഞ്ഞു.

രാജു പറഞ്ഞു വരു സഹിച്ചത് മതി ഇനി നമുക്ക് ആ പഴകാലത്തിലേക്കൊന്നു തിരിച്ചുപോവണം.

'ആ പോക്ക് എങ്ങനെ സാധ്യം' ബഷീറിന്റെ ചോദ്യത്തിനുത്തരമായി രാജു തന്റെ നല്ല വർത്തമാനത്തെ കുറിച്ചു മുഴുവൻ അവർക്ക് കേൾപ്പിച്ചു.

അനീഷും ഹസീനയും ഇനിയൊരിക്കലും പിരിയരുതേ എന്ന് പ്രാർത്ഥിച്ചു.

അവസാനം രാജുവിന്റെ നിർബന്ധത്തിന് വഴങ്ങി ബഷീറും കുടുംബവും അവരോടൊപ്പം പോവാൻ തീരുമാനിച്ചു. അങ്ങനെ അത് രാജുവിന്റെ വീട്ടിൽ ഒരു പുനസ്സമാഗമമായി.

ബഷീർ കച്ചവടത്തിൽ രാജുവിനൊപ്പം കൂടി അനീഷിന്റെയും. രാജുവിന്റെയും സുഖ ജീവിതം തിരിച്ചുകിട്ടി. ഒരുമിച്ചു സ്കൂളിൽ പോവാനും തുടങ്ങി റംലയാവട്ടെ പുതിയ വീട്ടിൽ സസുഖം വാണു. അങ്ങനെ കരുണയുടെ പരിണിത ഫലം അവർക്ക് ലഭിച്ചു.

Mahmood Muthedath

سچی عبادت

شیراز میں "تکلّم" نامی ایک مشہور بادشاہ گزرا ہے۔ جب وہ حکومت کے تخت پہ بیٹھا تو اس نے کوشش کی کہ اس کے کسی کام سے لوگوں کو کسی قسم کی تکلیف نہ پہنچے۔ ایک بار اس نے ایک بزرگ سے کہا کہ "جب یہ دنیا فانی ہے اور میں اپنے ساتھ یہاں سے کچھ نہیں لے جاسکتا تو میرے لیے کیا یہ مناسب نہیں کہ میں تخت و تاج چھوڑ کر کسی گوشہ میں بیٹھ جاؤں اور خدا کی عبادت کرتا رہوں تاکہ میری زندگی سنور جائے اور چند روز کی زندگی بے کار نہ گزرنے پائے"؟

بزرگ جو نہایت عقلمند اور عالم تھا بادشاہ کی بات سن کر ناخوشی کا اظہار کیا اور کہا:-

"مخلوق کی خدمت کا نام ہی عبادت ہے۔ کسی گوشے میں جانماز پہ بیٹھ کر خدا کو یاد کرنا ہی عبادت نہیں ہے۔ آپ اپنے تخت پر بیٹھ کر بھی خدا کے نیک بندوں میں شامل ہو سکتے ہیں۔ اگر دل صاف ہو' اخلاق اچھے ہوں اور لوگوں کے ساتھ نیک برتاؤ ہو تو آدمی بادشاہی میں بھی فقیری کر سکتا ہے اور خدا کی نزدیکی حاصل کر سکتا ہے۔ یہی سب سے بڑی نیکی ہے۔ دعوے اور وعدے والے سے کچھ نہیں ہوتا۔ عمل سب سے بڑی چیز ہے۔"

بقول اقبال،

"عمل سے زندگی بنتی ہے جنت بھی جہنم بھی
یہ خاکی اپنی فطرت میں نہ نوری ہے نہ ناری"

യഥാർത്ഥ ആരാധന

ഇറാനിലെ ഷീറാസ് പട്ടണത്തിൽ 'തക്കല്ലും' എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധനായ ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. രാജാധികാരം ഏറ്റെടുത്തപ്പോൾ തക്കല്ലും ഒരു തീരുമാനമെടുത്തു. തന്റെ ഒരു പ്രവർത്തിയും ജനങ്ങൾക്ക് യാതൊരു വിധ പ്രയാസങ്ങളും ഉണ്ടാക്കാൻ ഇടയാവരുത്. ഒരിക്കൽ തക്കല്ലും ദൈവഭക്തനായ ഒരു മതപണ്ഡിതനെ സമീപിച്ച് ഇപ്രകാരം ചോദിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ ലോകം നശ്വരമാണ്. ഞാനിവിടെ നിന്നും ഒന്നും തന്നെ എന്റെ കൂടെ (മരണപ്പെടുമ്പോൾ) കൊണ്ടുപോകുന്നില്ല

അതിനാൽ ഞാനീരാജാധികാരങ്ങളെല്ലാം വിട്ടൊഴിഞ്ഞ് ഏതെങ്കിലും ഒരു കോണിൽ ദൈവത്തെയും ധ്യാനിച്ച് കൊണ്ടിരുന്നാൽ എന്റെ ജീവിതം വ്യർത്ഥമാവാതിരിക്കാൻ ഇത് സഹായിക്കുകയില്ല.' പണ്ഡിതൻ ബുദ്ധിശാലിയായിരുന്നു. രാജാവിന്റെ വാക്കുകൾ അദ്ദേഹത്തെ ഒട്ടും സന്തോഷിപ്പിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. 'അല്ലാഹുവിന്റെ സൃഷ്ടികളെ സേവിക്കുന്നതാണ് യാഥാർത്ഥമായ ഈശ്വര സേവ. ഏതെങ്കിലും മൂലയിലിരുന്നു ദൈവത്തെ ധ്യാനിക്കൽ മാത്രമല്ല ആരാധന. രാജസിഹാസനത്തിലിരുന്നു കൊണ്ട്, ജനക്ഷേമകരമായി രാജ്യം ഭരിച്ച് നിങ്ങൾക്ക് ദൈവത്തിന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ദാസൻമാരിൽ ഒരാൾ ആകാൻ കഴിയും. ഹൃദയവും സ്വഭാവം നല്ലതും ജനങ്ങളോട് നല്ല പെരുമാറ്റവുമുണ്ടെങ്കിൽ മനുഷ്യന് രാജപദവിയിലിരുന്നും ദൈവഭക്തനും ദൈവത്തിന് ഇഷ്ടപ്പെട്ട ദൈസനും ആവാനും കഴിയും. അത് തന്നെയാണ് ഏറ്റവും വലിയ നന്മ 'പ്രവർത്തിക്കുകയെന്നതാണ് ഏറ്റവും മഹത്തായ കാര്യം'

SALIH.A.K.